

Висновки. Сучасний стан розвитку авіаційної галузі зумовлює необхідність застосування автоматизованих систем, у тому числі з оформлення пасажирів та багажу. Даний тип автоматизованих систем набув особливого значення із запровадженням електронних білетів та зростанням пасажиропотоку в аеропортах, причому це актуально не тільки для центральних, але й для регіональних аеропортів України.

Незважаючи на те що провідні аеропорти України вже підключені до систем обробки пасажирів

загального користування CUPPS/CUTE, у регіональних аеропортах вона ще відсутня, що стримує їх розвиток.

Запровадження систем електронної реєстрації та оформлення пасажирів та багажу сприятиме залученню авіакомпаній до виконання авіарейсів із регіональних аеропортів України, призведе до покращення якості обслуговування пасажирів та авіакомпаній та вдосконалення аеропортової інфраструктури.

Список літератури:

1. Никулин А. Взаимозависимость развития авиакомпании и аэропорта / А. Никулин // Авиатранспортное обозрение. – 2014. – Май. – С. 162–166.
2. Корогодова О.О. Концептуальні засади управління ефективністю підприємств сфери послуг / О.О. Корогодова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpn/2012_8/16KZU.pdf.
3. Качалов В.А. О каких «ответственности и полномочиях» говорится в п. 5.5.1 ГОСТР ИСО 9001–2008? / В.А. Качалов // Методы менеджмента качества. – 2012. – № 09–10. – С. 15–21.
4. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3167-12>.
5. Правила повітряних перевезень пасажирів та багажу, затверджені Наказом Міністерства інфраструктури України від 30.11.2012 №735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2219-12?test=dCCMfOm7xBWM91yEZiqb8bIfnI4/Ys80msh8Ie6>.
6. Офіційний інтернет-сайт компанії RESA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.resa.aero>.
7. Підсумки діяльності авіаційної галузі України за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://avia.gov.ua/uploads/documents/11308.pdf>.

УДК 323.325(477)

Павленко А.О., аспірант

Сумський національний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДРОДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Павленко А.О. Організаційно-правові аспекти відродження діяльності фермерських господарств. У статті досліджено основні передумови відродження діяльності фермерських господарств як основної форми виробництва сільськогосподарської продукції. Розглянуто основні нормативно-правові аспекти розвитку фермерських господарств із застосуванням світового досвіду. Особливої уваги потребують питання вдосконалення економічного середовища функціонування фермерських господарств, шляхів підвищення ефективності виробництва та їх місця в аграрному секторі нашої країни. Проведені дослідження дадуть змогу забезпечити розвиток сільської місцевості через підвищення показників господарювання приватних фермерів.

Ключові слова: фермерські господарства, організаційно-правові аспекти розвитку, світовий досвід розвитку, відродження села.

Павленко А.А. Организационно-правовые аспекты возрождения деятельности фермерских хозяйств. В статье исследованы основные предпосылки возрождения деятельности фермерских хозяйств как основной формы производства сельскохозяйственной продукции. Рассмотрены основные нормативно-правовые аспекты развития фермерских хозяйств с применением мирового опыта. Особого внимания требуют вопросы совершенствования экономической среды функционирования фермерских хозяйств, путей повышения эффективности производства и их места в аграрном секторе нашей страны. Проведенные исследования позволят обеспечить развитие сельской местности через повышение показателей хозяйствования частных фермеров.

Ключевые слова: фермерские хозяйства, организационно-правовые аспекты развития, мировой опыт развития, возрождение села.

Pavlenko A.A. The organizational aspects of the revival of farms. The article explored basic prerequisites for the revival of farmers as the main form of agricultural production. In addition were discussed the main legal aspects of farms with the use of world experience. Special attention was attributed to the issues of improvement of the economic environment of functioning farms, ways to improve production and their place in the agricultural sector of our country. The research will ensure the development of rural areas through increased economic performance of private farmers.

Keywords: farms, organizational and legal aspects of the development of global experience, the revival of the village.

Постановка проблеми. У процесі переходу України до ринкової економіки було створено сприятливі умови для функціонування нових організаційних форм підприємницької діяльності в сільському господарстві. У країнах із розвинутою ринковою економікою фермерство є поширеною формою господарювання. Функціонування фермерських господарств у сучасних умовах супроводжується проявом значної кількості проблем. Особливої уваги потребують питання вдосконалення економічного середовища функціонування фермерських господарств, шляхів підвищення ефективності виробництва та їх місця в аграрному секторі нашої країни. Але така форма господарювання, як фермерство, є особливо актуальною, оскільки воно сприяє забезпеченню продовольчої безпеки в Україні, створює сприятливе середовище для використання незадіяних виробничих ресурсів, додаткові робочі місця, збільшує обсяг грошових надходжень до місцевих бюджетів [1].

Також слід зазначити, що основними виробниками сільськогосподарської продукції у високорозвинених країнах світу є фермерські господарства. Саме вони виробляють до 90% деяких видів сільськогосподарської продукції. Нині в Україні зареєстровано понад 43 тис. фермерських господарств, хоча порівняно з розвиненими країнами вони не отримали належного рівня економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велику увагу дослідженням проблеми ефективності діяльності фермерських господарств приділяють Борейко В.І., Вдовенко Л.О., Кропивко М.Ф., Мазан Т.В., Макаренко П.М., Малік М.Й., Маруховська Т.М., Маслак О.М., Ткаченко В.П., Черненко О.С. та багато інших. У наукових працях цих учених досліджувалися проблеми підвищення ефективності малих форм господарювання.

Постановка завдання. Важливість цих проблем спонукала окреслити низку питань, які потребують системного аналізу та прогнозу перспектив розвитку, постійного вивчення, моніторингу та створення модельних економічних систем, що забезпечуватимуть фермерським господарствам розширене відтворення.

Виклад основних результатів. Малі сільськогосподарські виробники (фермерські та особисті селянські господарства), які сьогодні створюють близько 45% валового сільськогосподарського продукту й істотно впливають на якість життя в сіль-

ській місцевості та забезпечення внутрішньої продовольчої безпеки, отримують економічні, організаційні та соціальні заходи підтримки, які дають змогу прискорити процес трансформації особистих селянських господарств у сімейні фермерські господарства. Вони стануть повноправними учасниками ринків матеріальних, фінансових ресурсів та сільськогосподарської продукції, отримають соціальний захист. Це підвищить рівень доходів сільських родин та працездатної продукції [2].

У процесі ринкових перетворень в економіці України аграрний сектор поповнився значною кількістю агроформувань різних типів господарювання. Серед них вагоме місце посідають аграрні господарства сімейного типу, найпростішою формою яких є особисті селянські господарства (ОСГ).

У сучасних умовах ОСГ є структурним елементом агропромислового комплексу України і відіграють важливу роль у виробництві сільськогосподарської продукції. Вони залишаються стабілізуючою ланкою господарювання, яка компенсує зниження обсягів виробництва продукції сільського господарства на окремих аграрних підприємствах, забезпечує продовольчі потреби населення і формує грошові доходи селян. Нині ОСГ виробляють 54% валової продукції сільського господарства (за результатами 2015 р.), обробляють близько 15% усіх сільськогосподарських угідь, у них зайнято близько 40% сільського населення. За даними статистичної звітності, у 2015 р. особисті селянські господарства виробили понад 90% врощеної в країні картоплі, 86% овочів, майже 80% молока, більше 75% яловичини і близько 60% свинини [4].

Відносини, пов'язані з веденням таких господарств, регулюються Конституцією України, Земельним кодексом України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про особисте селянське господарство» та іншими нормативно-правовими актами.

Профільний закон визначає особисте селянське господарство як господарську діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають, для задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки і споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків і надання послуг із використанням майна особистого

селянського господарства, у тому числі й у сфері сільського зеленого туризму.

Проте ця форма сімейних аграрних господарств не є перспективною в майбутньому, оскільки носить переважно натуральний характер виробництва. До основних її недоліків можна віднести також переважання важкої ручної праці та невеликі земельні наділи цих господарств.

Окрім того, особисті селянські господарства не є повноправними учасниками аграрного ринку. Вони є фізичними особами. Це зумовлює проблеми з податком на додану вартість, із податком на доходи фізичних осіб. Не будучи повноправними учасниками аграрного ринку, не маючи статусу виробника сільськогосподарської продукції, вони мають складніше й більше податкове навантаження та залишаються без соціального захисту. Також особисті селянські господарства мають проблеми з виходом на ринок, оскільки немає можливості укласти з ними повноцінні договори [5].

В Європі нині важко знайти виробників сільськогосподарської продукції, які не мають юридичного статусу, не є юридичними особами й дії яких чітко не регламентовані на законодавчому рівні.

Світовий досвід показує, що основу аграрного сектору країн із розвинутою ринковою економікою становлять сімейні ферми. Фермерське господарство – це ринково орієнтована підприємницька структура, яка має досить великі земельні наділи для виготовлення товарної сільськогосподарської продукції, може займатися її переробленням і реалізацією. Результати дослідження, проведеного в 93 країнах світу, говорять про те, що із понад 570 млн. ферм більше 500 млн. належать саме сім'ям. На сімейні ферми припадає не менше 56% виробленої сільгосппродукції. Такі господарства обробляють значну частку сільгоспземель у світі: 83% – у Північній і Центральній Америці, 68% – в Європі, 85% – в Азії, 62% – в Африці. І тільки у Південній Америці ця частка становить 18% [6].

За інформацією Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO), у Бразилії сімейні фермерські господарства обробляють менше 25% усіх сільськогосподарських земель, але при цьому виробляють близько 40% основних сільгоспкультур. У США сімейні фермерські господарства обробляють 78% сільгоспугідь країни, виробляючи 84% усієї сільгосппродукції на суму 230 млрд. дол. Окрім того, саме у фермерських господарствах зосереджено найбільшу кількість робочих місць в аграрному секторі.

«В Україні триває пошук стійких систем ведення сільського господарства, які можуть задовольнити світові потреби в продовольстві в майбутньому. І ніщо не стоїть так близько до парадигми сталого виробництва продовольства, як сімейні фермерські господарства», – підкреслив генеральний директор FAO Ж. Граціану да Сілва на конференції FAO ООН

по Європі та Центральній Азії [7]. З урахуванням цього керівництво ООН і FAO звернулося до урядів усіх країн із проханням підвищити підтримку таким господарствам.

Для підкреслення важливої ролі малого бізнесу на селі, зокрема сімейних фермерських господарств, у розв'язанні продовольчої проблеми та забезпеченні сталого розвитку територіальних громад, 2014 р. був проголошений ООН роком сімейних фермерських господарств [8].

Для України це питання теж дуже важливе, адже воно стосується величезної категорії виробників сільськогосподарської продукції. Йдеться про 4 млн. господарств (за іншими оцінками – 4,5 млн.), які позиціонуються як особисті селянські. Це, як кажуть закордонні експерти, справжній «український феномен» [5].

Нині в Україні процес створення сімейних ферм поступово набирає обертів здебільшого завдяки експертній і технічній допомозі представництв держав – лідерів у цій галузі: Франції, Канади, США.

Якщо ми прагнемо розвивати та модернізувати сільськогосподарське виробництво, запроваджувати стандарти ЄС, то всі виробники сільськогосподарської продукції повинні мати єдине законодавче поле для організації своєї діяльності і працювати в рівних податкових умовах, уважають вітчизняні експерти та фахівці.

Отже, особисті селянські господарства мають поступово змінювати статус фізичних осіб і реєструватися як юридичні особи. Де-факто більшість із них нині вже є сімейними фермерськими господарствами, працюють на двох, а інколи й більше гектарах землі (коли відбувається приєднання паїв), мають із десятків корів, працюють усією родиною. Але де-юре вони залишаються особистими селянськими господарствами, отже, користуються іншою системою оподаткування, мають організаційні та фінансові проблеми під час збуту продукції переробним та іншим підприємствам, які є юридичними особами.

Трансформація ОСГ має бути добровільною і здійснюватися через стимулюючий вплив засобів державної підтримки, як прямої, так і непрямої. Такими механізмами можуть бути, зокрема, формування засад функціонування сімейних фермерських господарств; розроблення пільгової системи страхування, що вирішить не тільки проблему належного пенсійного забезпечення, а й забезпечить соціальний захист у разі тимчасової непрацездатності; формування готовності і здатності селян до самостійного господарювання шляхом підготовки кваліфікованих кадрів для сільського господарства, здатних здійснювати виробництво на сімейних засадах.

Держава не може залишатися осторонь цієї багатомільйонної категорії виробників і має забезпечити підняття їхнього правового, податкового, соціального статусу на рівень, не нижчий за інші категорії сільськогосподарських товаровиробників.

Наприкінці 2016 р. було прийнято зміни до Закону України «Про фермерські господарства», згідно з якими посилено стратегічні й тактичні кроки щодо створення рамкових умов для їх швидкої інтеграції в організований ринок та пришвидшеного розвитку, а саме було легалізовано невеликі фермерські господарства сімейного типу. Відповідно до внесених змін до Закону України «Про фермерські господарства», сімейне фермерське господарство може створюватися і вестися виключно членами сім'ї, які спільно проживають на землі, на якій і ведуть господарство. При цьому сімейне фермерське господарство має право залучати найманих робітників виключно для виконання сезонних і специфічних робіт. Після реєстрації сімейні фермери отримують право продавати свою продукцію і на продовольчих ринках, і великим агрохолдингам.

Це особливо важливо з огляду на підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, адже для того щоб українська агрокомпанія мала право постачати свою продукцію на ринки Євросоюзу, поставка сировини (а нині практично всю сировину великі агрохолдинги закупають у селянських господарствах) повинна бути сертифікована і перебувати у правовому полі.

Таке перетворення особистих господарств у фермерські з набуттям статусу юридичної особи – виробника сільськогосподарської продукції повинне забезпечити одноосібникам повноцінну участь в аграрному ринку і стимулюватиме створення на основі малих господарств життєздатної системи сільськогосподарської обслуговуючої кооперації. На думку голови департаменту, новий закон сприятиме посиленню соціального та економічного захисту членів сімейних фермерських господарств і підвищенню їхніх доходів. Водночас це також полегшить селянським господарствам доступ до чинних програм бюджетної підтримки аграрного сектору.

Сьогодні назріла нагальна потреба в розробленні інструментів щодо заохочення трансформації сімейних господарств у господарства товарного спрямування, як це практикується в країнах Центральної і Східної Європи.

Для вдосконалення правового регулювання діяльності фермерських господарств в Українській державі необхідним є аналіз розвитку фермерства в інших країнах і врахування позитивного досвіду законодавчого забезпечення фермерських відносин.

У країнах Європейського Союзу сімейна форма ведення сільського господарства має особливе значення. Саме в таких господарствах працюють професійні виробники сільськогосподарської продукції. Так, у законі Франції «Про орієнтацію сільського господарства» від 04.07.1980 сформульовано основні напрями аграрної політики держави; особливо наголошується на стимулюванні розвитку сімейних господарств, які вважаються основою сільськогосподарського виробництва в країні.

Аграрний сектор економіки США історично асоціюється зі становленням і функціонуванням у ньому фермерського укладу. Успіхам сільського господарства США значною мірою сприяє те, що фермера вважають опорою суспільства. Аграрне законодавство дає фермеру-власнику широкий діапазон державного захисту його прав і водночас повну свободу дій.

Доцільно скористатися досвідом зарубіжних країн щодо застосування економічних важелів державної підтримки аграрного виробництва. Практика довела, що найбільш дієвими напрямками державної підтримки сільгоспвиробників у провідних країнах світу є вдосконалення механізму ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, надання державних субсидій фермерам, використання пільгового кредитування й пільгового оподаткування сільгоспвиробників, розроблення та виконання національних і галузевих програм розвитку сільського господарства, виважена зовнішньоторговельна політика.

Наприклад, у США застосовують специфічні методи ціноутворення на сільськогосподарську продукцію. Тут використовуються так звані «ціни підтримки», які поділяються на два види: цільові ціни й закладні ціни. Цільові ціни розглядають як ціни гарантовані. Вони мають відшкодовувати фермерам на середньому рівні витрати самофінансування й давати можливість отримати середній прибуток і розрахункову ренту. Якщо ринкові ціни не забезпечать сільгоспвиробникам цих параметрів функціонування виробництва, то вони матимуть відповідну компенсацію від держави. Закладні ціни використовуються в разі здачі фермерами своєї продукції в заставу товарно-кредитній корпорації. Якщо ринкові ціни будуть вищі за закладні, фермери можуть викупити свою продукцію за закладними цінами й компенсувати при цьому витрати на зберігання продукції. Так держава гарантує сільгоспвиробникам збут продукції і певний рівень доходу від її виробництва.

Усталеною формою фінансової підтримки виробників сільськогосподарської продукції в розвинутих країнах світу є державне субсидування. Так, у країнах Організації економічного співробітництва та розвитку (34 країни світу) державні субсидії становлять 34% від загального доходу фермерів. Рівень державних субсидій у відсотках до вартості виробленої сільськогосподарської продукції в останні роки становив: у Швейцарії – 73%, Норвегії – 70%, Японії – 63%, країнах ЄС – 45% (для порівняння: в Україні цей показник становить 4,3%).

Слід зазначити, що державні субсидії сільгоспвиробникам у цих країнах, як правило, надаються не для нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, а заради підтримки доходів фермерів на відповідному рівні, розвитку інфраструктури, дотримання екологічних вимог, збереження родючості ґрунтів тощо. У країнах ЄС

до 25% субсидій можуть бути спрямовані на впровадження новітніх технологій, гарантування безпечності продуктів харчування, соціальний розвиток сільських територій. У США державні кошти теж активно використовуються на наукові дослідження у сфері аграрного виробництва [9].

У провідних країнах світу держава активно підтримує кредитні установи, які надають кредити сільгоспвиробникам, і співпрацює з ними. Форми кредитування дуже різноманітні, й надання кредитів здійснюється диференційованими фінансовими установами.

Наприклад, у Німеччині функціонують Сільськогосподарський рентний банк, Німецький поштовий та іпотечний банк, Союз німецьких народних банків, створений сільськогосподарськими підприємцями, розгалужена мережа ощадних кас, приватні іпотечні банки. Діяльність цих кредитних установ контролює держава. Так, статут Сільськогосподарського рентного банку ухвалюється урядом. Цей банк пропонує пільгові кредити фермерам, що беруть участь у виконанні спеціальних програм «Молоді фермери», «Сільське господарство», «Оновлення села» тощо.

У Франції провідним банком, що надає кредити сільськогосподарським виробникам, є «Креді Агріколь». Пільгові кредити банк надає, використовуючи принцип боніфікації – відшкодування державою різниці між договірною процентною ставкою і пільговою процентною ставкою для фермерів.

У більшості країн Заходу переважає прогресивна система оподаткування, за якої основна маса фермерів належить до пільгової категорії платників, тому частка податків, які сплачують фермери, у загальному обсязі їхніх витрат незначна (від 2,5% до 6%).

Таким чином, розвинуті держави використовують різні заходи державної підтримки галузі, і Україні необхідно врахувати їхній досвід і визначити оптимальні програми для ефективного розвитку фермерства.

Безумовно, досвід розвитку правового регулювання фермерства в зарубіжних країнах заслуговує на увагу в процесі перспективного розвитку фер-

мерських відносин в Україні, яка нині перебуває у складній політичній і соціально-економічній ситуації. Продовольча безпека країни викликає серйозні побоювання з боку експертів та аналітиків. Проблеми з паливно-енергетичною системою і нестабільність внутрішніх ринків неминуче ведуть до продовольчих проблем усередині країни. Проте Україна як аграрна країна має істотні ресурси для виробництва і продажу на європейських та азіатських ринках продуктів харчування, що забезпечує позитивні прогнози на майбутнє.

Висновки. Оцінюючи розвиток сучасних селянських (фермерських) господарств, можна зробити висновок, що в майбутньому вони зможуть стати вагомим чинником сільськогосподарського виробництва в Україні. За умови відродження фермерських господарств українці можуть не тільки підвищити свою продовольчу безпеку, а й стати найбільшими постачальниками своєї продукції на зарубіжні ринки, оскільки ця продукція має високий експортний потенціал.

Уряд повинен створювати сприятливі умови для їхньої діяльності, а сам фермер зобов'язаний дотримуватися принципу отримання прибутку за збереження й нарощування родючості ґрунтів, високої продуктивності земельних ресурсів, охорони земель від антропогенних і природних явищ.

Законодавчі зміни посилять соціальний та економічний захист членів сімейних фермерських господарств, підвищать готовність і здатність селян (особливо молодого й середнього покоління) до самостійного господарювання на сімейних засадах, створять на основі сімейних фермерських господарств більш життєздатні системи сільськогосподарської обслуговуючої кооперації та сприятимуть підвищенню доходів сільських жителів-виробників за рахунок формування сприятливої ціни на власноруч вироблену продукцію. Крім того, це сприятиме доступності селянських господарств до чинних програм бюджетної підтримки аграрного сектору і спонукатиме до запровадження спеціально призначених для них нових програм.

Список літератури:

1. Макаренко П.М. Фермерські господарства України – до 20-річного ювілею / П.М. Макаренко, Л.Л. Мельник // Економіка АПК. – 2010. – № 7. – С. 16–24.
2. Малік М.Й. Фермерство в Україні – утопія чи шлях до розвитку / М.Й. Малік // Матеріали круглого столу на тему: «Сімейні ферми: стан та перспективи розвитку» (18 червня 2014 р.) ; ННЦ «Інститут аграрної економіки». – Київ, 2014. – 311 с.
3. Кропивко М. Підвищення доходів сільського населення шляхом розвитку малих сімейних ферм, об'єднаних в кооперативи / М. Кропивко // Матеріали науково-практичної конференції «Економічна ефективність сімейних ферм – запорука розвитку аграрного сектору України» (19–20 червня 2014 р.). – Дніпро, 2014. – 434 с.
4. Аналітика, консалтинг, новини АПК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukragroconsult.com>.
5. Борейко В.І. Роль малого бізнесу в розвитку аграрного комплексу України / В.І. Борейко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2015. – № 8. – С. 4–8.
6. Фінансове забезпечення діяльності малого і середнього бізнесу в аграрній сфері економіки / Л.О. Вдовенко, Т.М. Мараховська, О.С. Черненко // Економічний аналіз. – 2015. – № 1. – С. 225–230.
7. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
8. Мазан Т.В., Ткаченко В.П. Розвиток фермерських господарств України з урахуванням світового досвіду / Т.В. Мазан, В.П. Ткаченко // АГРОСВІТ. – 2015. – № 10. – С. 43–47.

9. Маслак О. Проблеми та перспективи фермерства в Україні / О. Маслак // Агробізнес Сьогодні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichnyigektar/3999-problemy-ta-perspektyvy-fermerstva-v-ukraini.html>.

УДК: 658.29

Савіцький А.В., к. е. н.,
доцент кафедри товарознавства,
комерційної діяльності та митної справи
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

СУТНІСНО-ЗМІСТОВНЕ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ТА СПЕЦИФІКА УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Савіцький А.В. Сутнісно-змістове трактування поняття «прибутковість підприємства» та специфіка управлінських рішень щодо її підвищення. У статті розглянуто сутнісно-змістове трактування поняття «прибутковість підприємства». Виділено спільні та розбіжні риси думок учених та дослідників щодо цього поняття. Охарактеризовано умови прибутковості підприємства. Виділено сутність умов прибутковості та її управління. Наведено специфіку управлінських рішень у підвищенні прибутковості підприємства.

Ключові слова: прибуток, прибутковість підприємства, умови прибутковості, рентабельність, управлінські рішення.

Савіцький А.В. Содержательно-сущностное определение понятия «прибыльность предприятия» и специфика управленческих решений по ее повышению. В статье рассмотрено содержательно-сущностное определение понятия «прибыльность предприятия». Выделены общие и отличительные черты в мнениях ученых и исследователей о данном понятии. Охарактеризованы условия прибыльности предприятия. Выделена сущность условий прибыльности и ее управления. Приведена специфика управленческих решений в повышении прибыльности предприятия.

Ключевые слова: прибыль, прибыльность предприятия, условия прибыльности, рентабельность, управленческие решения.

Savitskyi A.V. Essential and meaningful interpretation of the term “enterprise’s profitability” and management solutions specificity of its increasing. The paper is devoted to the research of essence and meaningful interpretation of the term “enterprise’s profitability”. There were emphasized common and different views of scientists and researches opinions on the term “enterprise’s profitability”. There were characterized the conditions of enterprise’s profitability making and underlined its essential meaning in the sphere of management. It presented the specificity of management solutions in the enterprise’s profitability increasing.

Keywords: profit, enterprise’s profitability, profitability conditions, efficiency, management solutions.

Постановка проблеми. Сучасні ринкові умови ставлять перед вітчизняними підприємствами нові вимоги щодо збільшення обсягів їх виробництва та розвитку в умовах конкуренції, посилення інтеграційних процесів, впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища. Будь-яка підприємницька діяльність не може бути перспективною, якщо її фінансовий результат не є додатним та не характеризується динамікою позитивного зростання. Виходячи із цього, увага кожного керівника все більше зосереджена на обсягах отриманого прибутку та показниках прибутковості підприємства. Через те для формування оптимального рівня прибутковості для керів-

ників підприємств необхідно ретельно досліджувати зміст та сутність даного поняття у прийнятті продуманих управлінських рішень щодо її підвищення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей формування та підвищення прибутковості підприємства присвячено значну кількість наукових праць таких учених, економістів та дослідників як: Бланк І.О., Гадзевич О.І., Мец В.О., Мельник О.В., Кучер Л.Ю., Єпіфанова І.Ю., Гумнюк В.С., Давидов О.І., Селіверстова Л.С., Скрипник О.В., Орлов О.А., Антонюк Р.Р., Огійчук М.Ф., Кучерява А.С., Янковець Т.М., Хмелевський О.В., Терещенко О.О., Рябенков О.В., Косік А.Ф.